

Úvodní stránka>Vyhledat právníka>Vyhledat znalce

Vyhledat znalce

Portugalsko

I. Seznamy a rejstříky znalců

Kromě řízení podle zákona o vyvlastnění neexistuje v Portugalsku žádný další oficiální seznam/rejstřík znalců. Zákon o vyvlastnění (schválený zákonem č. 168/99 ze dne 18. září) upravuje vedlejší účastenství znalců uvedených na seznamu v řízeních týkajících se prohlášení o veřejné prospěšnosti vyvlastnění a v řízeních týkajících se výkonu vlastnického práva správními orgány, včetně rozhodčí a odvolací fáze obou řízení.

Hodnocení a šetření provedená znalcem vedou zejména k určení spravedlivé náhrady, která má být účastníkovi řízení, jehož majetek byl vyvlastněn, vyplacena. Částka musí vycházet ze zjištění skutečností nezbytných pro výpočet této náhrady.

Portugalským orgánem odpovědným za zveřejňování a aktualizaci [oficiálního seznamu znalců](#) a za prosazování postupů pro výběr a nábor znalců je v souladu s [legislativním nařízením č. 125/2002 ze dne 10. května](#), které upravuje podmínky pro výkon povinností znalce a rozhodce ve výše uvedených řízeních, [Generální ředitelství justiční správy \(DGAJ\)](#). Úkolem znalců je zejména:

Odhad náhrad za vyvlastnění;

Provádění průzkumů;

Provádění hodnocení;

Účast na rozhodčím řízení.

Znalci uvedení na oficiálním seznamu jsou dále jmenováni také v případech, kdy zákon umožňuje vyvlastnění movitého majetku, zejména na základě článku 16 [zákona 13/85 ze dne 6. července](#) (zákon o kulturním dědictví Portugalska).

Seznam znalců je pravidelně aktualizován.

V Portugalsku neexistuje žádný vyhledávací nástroj pro vyhledání znalce.

II. Kvalifikace znalce

Aby mohli být kandidáti zapsáni na seznamu, musí splňovat následující požadavky:

Musí mít odpovídající osvědčení, jak je uvedeno v [nařízení č. 788/2004 ze dne 9. července](#);

Musí být starší 18 let;

Nesmí mít uložen zákaz výkonu veřejné funkce nebo být vyloučeni z výkonu povinností, které je znalec povinen vykonávat;

Musí mít fyzickou sílu a duševní profil nezbytné pro výkon těchto povinností;

Musí dodržovat zákony o povinném očkování.

III. Odměňování znalců

Znalci jmenovaní soudy nemohou přijímat zálohy.

Odměna znalce je stanovena v souladu s ustanovením článku 17 nařízení o procesních nákladech, schváleného [legislativním nařízením č. 34/2008 ze dne 26. února](#), podle tabulky IV: mezi 1 a 10 zúčtovacími jednotkami (UC) (102,00 EUR je hodnota jedné jednotky). Dne 1. února 2017 portugalský ústavní soud závazně prohlásil ustanovení, které bránilo odměňování znalce částkou přesahující hranici 10 UC (1 020,00 EUR), za protiústavní na základě zásady proporcionality.

Znalci, který byl zvolen soudcem, jsou cestovní výdaje hrazeny předem.

Povinnost platit odměnu znalcům je řešena následovně:

Občanskoprávní řízení

Náklady řízení zahrnují znalečné. Každý účastník uhradí náklady řízení, které mu vznikly, a náklady na své zastoupení. Soud přiznává účastníkovi, který dosáhl ve věci úplného úspěchu, náhradu nákladů nezbytných k účinnému výkonu nebo obraně práva vůči účastníkovi, který ve věci neměl úspěch.

Pokud účastník dosáhl pouze částečného úspěchu, soud spravedlivě rozdělí náhradu nákladů nebo prohlásí, že žádný z účastníků nemá na náhradu nárok.

Na základě výsledků řízení má stát nárok na náhradu vynaložených nákladů řízení vůči účastníkům, pokud neexistuje předpoklad, že účastníci nebudou osvobozeni od soudních poplatků.

Trestní řízení

Náklady nezbytné k vedení trestního řízení, včetně exekučního řízení, nese stát. Pokud byl obžalovaný odsouzen v souladu s právem, je povinen státu nahradit paušální částkou ostatní výdaje, například náklady na dopravu nebo laboratorní zkoušky, které stát původně hradil. Aby mohla být paušální částka určena, musí být během řízení vyžádán znalecký posudek.

Účastníci řízení nemohou získat bezplatnou právní pomoc, která by zahrnovala úhradu znalečného.

IV. Odpovědnost znalců

Portugalské právní předpisy neobsahují konkrétní ustanovení týkající se odpovědnosti znalce, ale použije se obecná právní úprava (občanskoprávní delikty / smluvní právo).

Znalec je nicméně povinen vykonávat své povinnosti s náležitou péčí tak, aby jeho ustanovení nebylo zrušeno, a protože soudce může znalci uložit pokutu v případech, že poruší povinnost spolupracovat se soudem. Soud rovněž může znalce z řízení vyloučit, pokud se zdá, že znalec provádí úkony nedbale (například v případě, že nepředloží znalecký posudek ve stanovené lhůtě).

Jmenovaní znalci musí složit závazný příslib, že zajistí splnění přidělených úkolů, pokud tyto úkoly nezasahují do plnění povinností, které mají jako zaměstnanci.

Znalci nejsou povinni krýt svou případnou odpovědnost pojištěním odpovědnosti z výkonu profesní činnosti.

Výše odpovědnosti znalců nemá zákonem stanovenou horní hranici.

V. Doplňující informace o znaleckém řízení

Hlavními právními předpisy použitelnými na činnost soudních znalců v Portugalsku jsou články 467–489 [občanského soudního řádu](#) a články 151–163 [trestního řádu](#). Online verze uvedených ustanovení v anglickém jazyce není dostupná.

Obecná pravidla pro ustanovování znalce jsou pro účely řízení před civilním, trestním a správním soudem obdobná. Titul znalce není chráněn.

Právní systém Portugalska nerozlišuje mezi soudními znalci, znalci v technických oborech, znalci v oblasti práva nebo jinými znalci.

Jak bylo uvedeno výše, kromě seznamu, který se týká znalců jmenovaných podle zákona o vyvlastnění, neexistuje žádný další oficiální seznam znalců. Služby znalců jsou často využívány jak v trestním, tak i v občanskoprávním řízení.

1. Ustanovování znalců

V občanskoprávním řízení může ustanovit znalce pouze soud. V trestním řízení může během vyšetřovací fáze ustanovit znalce státní zástupce.

Znalci mohou být ustanoveni také pro účely předběžného nebo přípravného řízení.

1.a Ustanovení soudem

Soud může ustanovit znalce na žádost účastníka řízení nebo na základě vlastního uvážení. Ve sporném řízení nařídí soud vypracování znaleckého posudku, pokud rozhodnutí závisí na posouzení skutečností, pro které jsou vyžadovány vědecké znalosti.

Ustanovování znalce pro účely řízení před civilním, trestním a správním soudem se nijak neliší.

Důvodů pro vyloučení znalce a zákonných výjimek vztahujících se na výkon funkce znalce se mohou podle okolností dovolat účastníci řízení a ustanovený znalec sám.

Právní úprava týkající se námitek vůči soudcům platí obdobně.

Představitelé svrchovaných orgánů nebo rovnocenných orgánů autonomních oblastí jsou zproštěni výkonu funkce znalce. Totéž platí pro ty, jimž zákon přiznává podobný statut, jako mají státní zástupci při výkonu svých povinností a diplomatictí zástupci cizích zemí.

Všechny osoby, které se dovolávají osobních důvodů, mohou být jakožto znalci vyloučeny z vedlejšího účastenství.

Jsou-li znalci ustanoveni soudem, použije soud k jejich výběru seznam nebo rejstřík znalců, s výjimkou oblasti lékařských odborných znalostí, která na základě práva spadá do oblasti působnosti veřejné instituce: [Instituto Nacional de Medicina Legal e Ciências Forenses](#).

Ustanovení znalce z rejstříku představuje praxi, kterou obecně dodržují všechny soudy.

1.b Ustanovení účastníky řízení

Soud může jmenovat znalce na žádost účastníka řízení nebo podle vlastního uvážení soudu. Ve sporném řízení nařídí soud vypracování znaleckého posudku, pokud rozhodnutí závisí na posouzení skutečností, pro které jsou vyžadovány vědecké znalosti.

Účastníci řízení nemají právo znalce ustanovit, ale pouze navrhnout.

Účastníci občanskoprávního řízení mohou ustanovit znalce za účelem vypracování společného znaleckého posudku. V těchto případech bude znalec, kterého ustanovil soud, spolupracovat se znalcem nebo znalci ustanovenými účastníky řízení.

2 Řízení

2.a Občanskoprávní řízení

Neexistují žádné konkrétní požadavky na znalecký posudek nebo na činnost znalce v řízení před soudem, které by znalec musel splňovat (například v judikatuře).

Soud nesleduje ani nekontroluje postup vyšetřování prováděný znalcem. Pokud z technických nebo profesních důvodů nelze znalecký posudek předložit ve lhůtě stanovené soudcem, musí tom být neprodleně informován soud, aby mohl co nejdříve ustanovit nového znalce.

Není prováděna žádná kontrola kvality výkonu znalce.

Soudce není znaleckým posudkem vázán. Soud může dospět k opačnému názoru a rozhodnout odlišně od závěrů znaleckého posudku. Rozpor však musí být založen na technických důvodech a musí být odůvodněn.

Neexistuje žádný postup pro setkání znalců před hlavním líčením nebo pro křížový výslech před hlavním líčením, které by měly zúžit rozsah otázek a pomoci soudu porozumět rozdílům v názorech.

Účastníci řízení mohou pomoci a poskytnout znalci k posouzení svá zjištění. Poskytnou mu rovněž veškerá vysvětlení, která znalec považuje za nezbytná.

Je-li soudce přítomen úkonům znalce, může rovněž vznášet požadavky, které považuje za vhodné v rámci daného konkrétního úkonu.

Znalci mohou používat veškeré prostředky nezbytné k tomu, aby mohli řádně plnit své povinnosti, podnikat příslušné kroky nebo požadovat vysvětlení a vyžádat si přístup k informacím ze spisu.

Znalec zejména nemusí svolávat schůzky s účastníky řízení za účelem získání jejich připomínek.

1. Znalecký posudek

Znalec nemá stanoven žádný povinný rámec, který by musel dodržovat při vypracovávání znaleckého posudku.

Pokud se při vypracovávání kolegiálního znaleckého posudku znalci jednomyslně neshodnou, uvedou znalci s opačným názorem odůvodnění svého postoje. Znalci nejsou povinni poskytovat předběžný posudek.

Znalci jsou pouze povinni zabývat se v konečném posudku argumenty účastníků řízení.

Neexistují žádné další konkrétní požadavky na znalecký posudek nebo na činnost znalce v řízení před soudem, které by znalec musel splňovat (například v judikatuře).

Existují případy, kdy znalec musí vypracovat další posudek, pokud soud vznese další otázky nebo pokud požaduje, aby znalec svůj posudek objasnil.

Znalci předkládají své posudky písemně.

2. Soudní jednání

Pokud o to některý z účastníků řízení požádá nebo pokud to vyžaduje soud, znalci se dostaví na závěrečné jednání, aby pod přísahou poskytli požadovaná vysvětlení.

2.b Ostatní

(odpovědi na následující otázky jsou uvedeny v jiných částech tohoto materiálu – níže je uveden jejich úplný přepis)

Neexistují žádné další konkrétní požadavky na znalecký posudek nebo na činnost znalce v řízení před soudem, které by znalec musel splňovat (například v judikatuře).

Soud nesleduje ani nekontroluje postup vyšetřování prováděný znalcem.

Není prováděna žádná kontrola kvality výkonu znalce.

Účastníci řízení mohou napadnout znalecký posudek ve svých prohlášeních a poskytnutím jiného znaleckého posudku do doby, než soud rozhodne o případu.

Soud je znaleckým posudkem v zásadě vázán. Pokud soud rozhodne jinak, musí svůj rozpor se znaleckým posudkem odůvodnit.

Neexistuje žádný postup pro setkání znalců před hlavním líčením nebo pro křížový výslech před hlavním líčením, které by měly zúžit rozsah otázek a pomoci soudu porozumět rozdílům v názorech.

Znalci mohou být v průběhu řízení v kontaktu s účastníky řízení.

Účastníci řízení mohou být obecně přítomni při provádění odborných šetření a mohou vznášet připomínky a odpovídat na otázky znalců.

Znalec zejména nemusí svolávat schůzky s účastníky řízení za účelem získání jejich připomínek.

Zde uváděné informace byly shromážděny během projektu „Vyhledání znalce“ od kontaktních osob v jednotlivých zemích, které vybral [Evropský institut pro expertizu a znalce, EEEI](#).

Poslední aktualizace: 07/04/2024

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.